

de serii sinonimice ca: *славистика* — *славяноведение*, *албанонология* — *албановедение*, *морфонология* — *морфофонемика*.

Dacă, în afara productivității și a frecvenței, mai ținem seama și de criteriul internaționalizării, ceea ce este deosebit de important în condițiile sistematizării terminologiei lingvistice slave, mai ales azi, când se dezvoltă impetuos diferite metode și curente, se impune de la sine constatarea că cele mai adecvate sînt modelele de largă circulație, interlingvistică (de tipul *-истика*, *-логия*). Cuvintele în *-ведение* (*-věda*, *-veda*), cu toată popularitatea de care se bucură, îndeosebi în rusă, sînt totuși inadecvate, întrucît nu corespund unei importante cerințe ce se ridică în fața termenilor științifici și tehnici, aceea de a putea fi puși în circulație pe plan internațional.

Se afirmă uneori că «termenul *языковедение* este mai indicat în comparație cu *языкознание*, deoarece primul permite formarea cu ușurință a familiei de cuvinte: *языковед*, *языковедный*, *языковедческий*»¹, dar cei ce susțin acest lucru uită, pare-se, că aceleași avantaje le are și termenul *лингвистика*, care în afară de aceasta nu este îngăduit de o circulație restrînsă, strict națională. De altfel, este semnificativ că în unele traduceri recente din engleză și alte limbi occidentale termenul cu care operează autorii versiunilor rusești este totmai *лингвистика* și nu *языкознание* sau *языковедение*.²

Pentru a denumi, mai pe scurt, știința limbii (literaturii, culturii etc.) ruse se folosește — mai ales în ultima vreme — termenul *русистика* (ceh. *rusistika* etc.). Dar, din cîte știm, nimeni nu s-a gîndit încă să pună în circulație un termen ca *русоведение*. Sînt cercetători care consideră că „nu e nevoie de prea mult efort, de pildă, pentru a traduce *колеоптереология* cu ajutorul termenului *жуковедение*, iar cuvîntul *климатология* să-l înlocuim cu *климатоведение*...”³. E greu de crezut, însă, că un asemenea efort ar fi util: cu termeni de acest fel operează de regulă specialiștii, care desigur le înțeleg sensul și fără a-i traduce, ne mai vorbind de faptul că decalcul privează termenii științifici de accesibilitate pe planul comunicării interlingvistice.

Este vorba, firește, nu numai despre calcurile întîlnite în rusă. Neajunsul semnalat afectează în egală măsură termeni autohtoni ca, de ex., ucr. *мовознавство* ‘lingvistică’, bielor. *мовазнаўства* ‘id.’ sau ceh. *tvarosloví* ‘morfologie’, slovac. *tvaroslovie* ‘id.’. Slavizarea nu conferă termenilor științifici decît un aparent caracter național și nu contribuie cu nimic la o mai lesnicioasă înțelegere a lor, întrucît cuvintele de specialitate formate pe teren propriu și din elemente proprii (de obicei calchiate), trebuie, în ultimă instanță, să fie explicate și învățate aproape în aceeași măsură ca și termenii corespunzători de factură internațională⁴.

¹ A. A. Reformat'ski, *Что такое термин и терминология*, în «Вопросы терминологии», Moscova, 1961, p. 54.

² De ex., în varianta rusească (Moscova, 1964) a lucrării *A Glossary of American Technical Linguistic Usage* (Utrecht/ Antwerp, 1957) de Eric P. Hamp, engl. *linguistics* este redat exclusiv prin rus. *лингвистика*. Menționăm că tot aici, în traducere, nu figurează nici un termen în *-ведение*, ceea ce indică o tendință vădită (și, firește, pozitivă) de internaționalizare a terminologiei lingvistice rusești.

³ N. D. Andreev, *art. cit.*, p. 32.

⁴ Vezi A. V. Isačenko, *Термин-описание или термин-название?*, în *Славянская лингвистична терминология*, I, Sofia, 1962, p. 21, 23.